

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1142/22
4.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стојилковић, председника већа, Татјане Лемајић и Станиславе Митровић, чланова већа, у парници Дома здравља “Младеновац”, Краљице Марије бр. 15, против тужене АА из ..., чији је пуномоћник Ненад Манић, адвокат из Новог Београда, Алексиначких рудара бр. 39, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Основног суда у Младеновцу П 627/20 од 15.12.2021. године, у седници већа одржаној дана 4.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Младеновцу П 627/20 од 15.12.2021. године у делу става првог изреке којим је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се обавезе тужена да исплати укупан износ од 2.005.266,71 динара по основу накнаде штете за неиспуњење уговорне обавезе из уговора о специјализацији број 815 од 27.10.2006. године, са припадајућом законском затезном каматом, као и да на износ трошкова котизације за специјализацију од 46.706,00 динара плати припадајућу законску затезну камату те се у том делу жалба тужиоца **ОДБИЈА** као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Младеновцу П 627/20 од 15.12.2021. године у преосталом делу става првог изреке тако што се обавезује тужена АА из ... да тужиоцу Дому здравља Младеновац из Младеновца по основу плаћених трошкова котизације за специјализацију исплати износ од 46.706,00 динара у року од 15 дана од пријема писменог преписа одлуке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке пресуде Основног суда у Младеновцу П 627/20 од 15.12.2021. године тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужилац Дом здравља “Младеновац” да туженој АА на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 190.958,00 динара, у року од 15 дана од дана достављања писаног преписа одлуке.

Образложење

Побијаном одлуком ставом првим изреке одбијен је у целости као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражено да суд обавезе тужену да тужиоцу по основу накнаде штете за неиспуњење уговорне обавезе из уговора о специјализацији број ... од 27.10.2006. године исплати укупан износ од 2.005.266,71 динара као и по основу плаћених трошкова котизације за специјализацију исплати тужиоцу износ од 46.706,00 динара, све са припадајућом законском затезном каматом. Ставом другим изреке обавезан је тужилац да туженој по основу трошкова парничног поступка исплати укупан износ од 210.458,75 динара.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавио тужилац због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 386 ЗПП ("Службени гласник РС", бр.72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је нашао да је жалба тужиоца делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП на које повреде другостепени суд пази по службеној дужности. Изрека првостепене пресуде је разумљива, непротивречна себи и разложима пресуде, а првостепени суд је о свим битним чињеницама дао довољне и јасне разлоге због чега одлука нема недостатака због којих не би могла бити испитана и није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, које је делом између странака било неспорно, тужена је била у радном односу код тужиоца од 14.04.2003. године до 21.02.2018. године када јој је, по њеном захтеву, радни однос престао на основу решења тужиоца од 22.02.2018. године. Током рада код тужиоца тужена је са истим закључила Уговор о специјализацији од 27.10.2006. године и специјалистички стаж је почео да јој тече 01.11.2006. године, испит је положила у складу са Уговором о специјализацији 18.01.2011. године и након положеног испита је наставила да ради код туженог. Све трошкове специјализације сносио је тужилац који је уплатио Медицинском факултету котизације за семестре специјализације у износу од 170.000,00 динара. Чланом 4 уговора је предвиђено да је тужена дужна да по положеном испиту остане да ради најмање два пута дуже него што је трајала специјализација а чланом 5 је уговорено да уколико радник, овде тужена, самовољно прекине специјализацију и не ступи на рад код тужиоца после завршене специјализације или не остане на раду време које је предвиђено, дужна је да врати тужиоцу примљену накнаду зараде у бруто двоструком износу, у двоструком износу друге накнаде и трошкове који су исплаћени за време трајања специјализације са затезном каматом као и другу штету коју тужилац претрпи. Тужилац је тужбени захтев поставио потражујући од тужене по основу члана 5 Уговора о специјализацији да му изврши повраћај средстава исплаћених по основу Уговора о специјализацији у двоструком износу за период од 19 месеци колико није радила код тужиоца, што је период испуњења уговора од осам година рада након завршене специјализације јер се тужена терети управо за неизвршење уговора, односно да код тужиоца по положеном испиту није остала на раду најмање два пута дуже времена него

што је трајала специјализација а обзиром да је специјализацију положила 18.01.2011. године, а по основу отказа тужиоцу радни однос јој је престао 21.02.2018. године. Из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке утврђено је да је у периоду од 03.07.2017.године до 18.01.2019.године, другом лекару ангажованом на одговарајућем радном месту уместо тужене исплаћена укупна бруто зарада од 2.005.266,71 динара а да сразмерни износ на име плаћених котизација за специјализацију износи 46.706,00 динара.

Полазећи од наведеног, а имајући у виду одредбу члана 109 ЗОО првостепени суд је оценио да је одредба члана 5 Уговора о специјализацији ништава. Примењујући члан 60 став 1 и 4 Устава Републике Србије који предвиђа да је право на накнаду за рад непосредно зајамчено Уставом, да не може бити предмет слободног располагања нити ико може бити лишен тог права, а како је неспорно да је тужена за време специјализације била у радном односу и ефективно обављала фактички рад у оквиру своје специјализације током које јој је исплаћивана зарада и накнаде зараде које су јој припадале по закону, то обавезивање тужене да врати примљену накнаду зараде у брудо двоструком износу као и у двоструком износу друге накнаде и трошкове који су исплаћени за време специјализације представља повреду члана 60 Устава Републике Србије, због чега је суд утврдио да је члан 5 Уговора о специјализацији ништав јер је у супротности са наведеним чланом Устава Републике Србије. Даље, првостепени суд налази да је члан 5 Уговора о специјализацији у делу који се тиче трошкова котизације у супротности са одредбом члана 49 Закона о раду и члана 181 став 2 Закона о здравственој заштити због је иста ништава на основу члана 103 и 105 ЗОО јер је послодавац дужан да јој омогући образовање, стручно оспособљавање и усавршавање које је тужена завршила и специјалистички испит је положила.

Истовремено је првостепени суд утврдио да тужилац није доказао да је за њега наступила штета услед ранијег окончања специјализације тужене јер износ који тужилац потражује тужбом по основу накнаде штете за неиспуњење уговорне обавезе тужене у износу од 2.005.266,71 динара као обрачун зараде радника који је примљен на место тужене за време у коме је тужена по уговору о специјализацији била дужна да ради, а није у периоду од 18 месеци, не представља штету у смислу одредбе члана 155 ЗОО јер зарада која би била исплаћена туженој да је остала на раду исплаћена је другом раднику због чега је одбијен тужбени захтев у наведеном делу. Истовремено је одбијен и захтев за исплату котизације у износу од 46.706,00 динара зато што је одредба члана 5 која се односи на накнаде и трошкове исплаћене специјализанту за време трајања специјализације у супротности са чланом 49 Закона о раду, те је стога и у овом делу наведена одредба ништава и тужилац нема права по том основу захтевати враћање наведеног износа обзиром да је туженој било загарантовано право на образовање, стручно оспособљавање и усавршавање.

На потпуно и правилно утврђено чињенично стање у погледу потврђујућег дела пресуде првостепени суд је правилно закључио да је одредба закљученог уговора о специјализацији којим би тужена била дужна да врати сву зараду и остале примљене накнаде за време које је провела на раду апсолутно ништава јер су јој исплаћиване зараде и накнаде зараде које су јој припадале по закону, а обзиром да право на накнаду за рад јесте непосредно зајамчено Уставом и законима. Истовремено, правилно је првостепени суд закључио да неосновано тужилац накнаду у износу од 2.005.266,71

динара потражује као последицу једнострано раскинутог уговора од стране тужене која је прекинула радни однос код тужиоца пре истека рока на који се уговором обавезала да остане на раду код тужиоца. Ово стога што тужена није дужна да врати зараде и остале накнаде које је примила за време које је провела на раду код тужиоца док за период током ког је била одсутна (када се налазила на плаћеном одсуству и потом временски период од раскида уговорног односа до истека осмогодишњег периода проведеног на раду код тужиоца), тужена није примила исплате од тужиоца да би као уговорна страна сходно члану 132 ЗОО тражио да му се врати оно што је дато. Истовремено правилно је првостепени суд оценио да тужилац није доказао да је претрпео штету услед оваквог поступања и једностраног раскида уговора од стране тужене обзиром да је ангажовао другу запослену на наведеном радном месту којој је исплаћивао зараду у износима за које није доказао да су виши од износа које би примала овде тужена да је остала на раду, те стога и по налажењу Апелационог суда нема места обавезивању тужене на исплату износа од 2.005.266,71 динара. По оцени овог суда услед једностраног раскида уговора тужена не дугује наведени износ ни по основу обавезе да врати оно што је примила, ни по основу штете како то тврди тужилац који није доказао да је дошло до умањења његове имовине у виду обичне штете или измакле добити.

Стога су неосновани жалбени наводи тужиоца који указује да су трпели штету у виду вредности рада који је тужена морала да обави у установи која јој је сносила трошкове специјализације а огледа се у зарадама које су исплаћене другом ангажованом раднику исте струке, односно специјализације. Ово стога што су износи зарада које је тужилац платио другом раднику исте специјализације износи које би исплатио туженој да је била на раду у спорном периоду, те како тужилац сходно правилима о терету доказивања није доказао да је на име зарада исплаћених запосленом на замени исплатио више износе него што би их исплатио туженој да је остала на раду, нити је доказао другу врсту претрпљене штете то је правилно правостепени суд одлучио да одбије део тужбеног захтева за наведени износ.

Међутим, по оцени овог суда првостепени суд је на правилно утврђено чињенично стање приликом одлучивања о исплати износа од 46.706,00 динара погрешно применио материјално право из одредбе члана 132 ЗОО који прописује да се раскидом уговора обе стране ослобађају својих обавеза, изузев обавезе на накнаду евентуалне штете.

Ово стога што трошкови котизације које је тужилац на основу закљученог уговора исплатио ради специјализације тужене (која је на рочишту одржаном дана 17.11.2020.године истакла спремност да надокнади трошкове котизације за специјалистички испит сразмерно времену које није провела на раду) припадају тужиоцу као штета коју је претрпео услед раскида уговора и то у износу потраживаном прецизираним тужбеним захтевом од 46.706,00 динара. Ово стога што је закљученим Уговором тужена упућена на специјализацију из оториноларингологије у циљу оспособљавања за обављање стручног рада из ове гране медицине како би по положеном испиту остала на раду најмање два пута дуже него што је трајала специјализација, те како тужена није у целости испунила своју уговорну обавезу већ је уговор раскинула пре истека наведеног периода током ког је морала остати на раду то тужиоцу припада сразмерни део накнаде трошкова специјализације које је имао, управо у досуђеном износу који му је признат. Међутим, тужиоцу не припада право на

законску затезну камату на наведени износ обзиром да је прецизираним тужбеним захтевом тражена припадајућа законска затезна камата на износ од 46.706,00 динара без опредељивања каматног периода за који се истиче ово потраживање што захтев чини неодређеним и стога мора бити одбијен у наведеном делу.

Приликом доношења другостепене одлуке цењени су и остали жалбени наводи тужиоца али овај суд закључује да се истима не доводе у сумњу законитост и правилност побијане одлуке те нису од утицаја на другачију одлуку суда.

Међутим, приликом доношења одлуке о трошковима поступка првостепени суд је погрешно применио материјално право.

Наиме, првостепени суд је туженој признао трошкове на име заступања од стране пуномоћника адвоката за састав тужбе и два образложена поднеска у износу од по 16.500,00 динара, за приступ на 6 одржаних рочишта у износу од по 18.000,00 динара, за приступ на 2 неодржана рочишта у износу од по 9.750,00 динара и на име судске таксе за одговор на тужбу износ од 33.458,75 динара.

Међутим, погрешна примена материјалног права се огледа у чињеници да је првостепени суд туженој неосновано признао трошкове на име приступа пуномоћника адвоката на два неодржана рочишта обзиром да из списка предмета произилази да је на неодржана рочишта (дана 01.10.2018.године, 28.03.2019.године, 20.10.2021.године) приступала само тужена лично али не и њен пуномоћник због чега јој не припада право на накнаду тих трошкова.

Имајући у виду све наведено, туженој сходно одредбама члана 153, 154 и 163 ЗПП припадају трошкови на име састава тужбе и два образложена поднеска у износу од по 16.500,00 динара и за приступ на 6 одржаних рочишта у износу од по 18.000,00 динара, све у складу са важећом АТ у време пресуђења, као и трошкови на име таксе за одговор на тужбу у износу од 33.458,75 динара сходно важећој ТТ, све укупно у износу од 190.958,00 динара.

Обзиром на наведено применом одредбе члана 390, 394 тачка 4 и 401 тачка 3 ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа-судија
Јелена Стојилковић с.р

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић